

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-15244114
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

25 Mart 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN İBRAHİM AKIN'IN
TBMM 7/35937 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

7/35937

GK37

SORULAR

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde kısa süre önce yapılan değişikliklerle, Türkiye'nin deniz ve iç su ekosistemlerinin korunmasına yönelik mevcut mevzuat çerçevesi büyük ölçüde gevşetilmiştir. Yönetmelikte yapılan yeni düzenlemeyle, "korunan alanlar hariç olmak üzere" derin deniz tabanlarına "tehlikesiz inorganik atıkların bırakılmasına" ve bu alanların "karbon depolama veya karbon yutak alanı" olarak kullanılmasına izin verildiği görülmektedir. Ayrıca, deniz ortamına yapılan deşarjlarda klorür ve sülfat sınırlamalarının kaldırıldığı, deşarj izin süreçlerinin kolaylaştırıldığı anlaşılmaktadır.

Bu düzenleme, özellikle Marmara Denizi, Karadeniz, İzmir Körfezi, İskenderun Körfezi gibi kapalı veya yarı kapalı deniz havzalarında kirlilik birikimi riskini önemli ölçüde artırma potansiyeline sahiptir. Bilim insanları ve meslek odaları, bu tür değişikliklerin deniz ekosistemlerini onarılması güç şekilde tahrip edeceği, plankton ve balık popülasyonlarını azaltacağı, müsila benzeri krizlerin yeniden yaşanmasına yol açabileceği konusunda uyarılmaktadır.

Yönetmelik değişikliği sürecinde kamuoyuna danışılmadığı, etki analizi veya bilimsel değerlendirme raporlarının paylaşılmadığı görülmektedir. Oysa çevre mevzuatımız ve Anayasa'nın 56. maddesi, devletin çevreyi koruma ve herkesin sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını güvence altına alma yükümlülüğünü açıkça belirtmektedir.

Küresel iklim krizi koşullarında karbon depolama ve karbon yönetimi konuları kuşkusuz önemlidir; ancak deniz tabanının atık depolama veya karbon yutak alanı olarak kullanılması, ekosistemlerin doğal işleyişini bozacak ve "iklimle mücadele" adı altında yeni çevresel tahribat alanları yaratacaktır.

Bu bağlamda;

- 1) Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde yapılan son değişikliğin gerekçesi nedir? Hangi bilimsel raporlar veya etki değerlendirmeleri bu düzenlemenin temelini oluşturmuştur?
- 2) Yönetmelikte "korunan alanlar hariç" ibaresiyle hangi deniz ve iç su alanları kapsam dışında bırakılmıştır? Bu alanların belirlenmesinde kullanılan kriterler nelerdir?
- 3) Derin deniz tabanına atık bırakma ve karbon depolama faaliyetlerine hangi kurumlar izin verecektir? Bu izin süreçlerinde bağımsız bilimsel değerlendirme mekanizmaları bulunmakta mıdır?
- 4) Klorür ve sülfat kısıtlamalarının kaldırılması deniz suyunun kimyasal yapısı üzerinde ne tür etkiler doğuracaktır? Bu konuda yapılmış laboratuvar veya saha çalışması var mıdır?
- 5) Yönetmelik değişikliğinin ardından Marmara Denizi, Karadeniz ve Ege Denizi'nde su kalitesi izleme çalışmaları yapılmış mıdır? Son sonuçlar nelerdir?
- 6) Bu değişikliğe ilişkin kamuoyunun, akademik çevrelerin ve meslek odalarının görüşleri alınmış mıdır? Alınmadıysa neden?

- 7) Yönetmelik değişikliğine ilişkin etki değerlendirmesi veya ÇED benzeri bir süreç yürütülmüş müdür?
- 8) Yeni düzenlemeye dayanarak bugüne kadar herhangi bir kurum veya şirket derin deniz bertarafı veya karbon depolama izni almış mıdır?
- 9) Bakanlığınız bu değişikliğin deniz biyoçeşitliliği, balıkçılık ve kıyı halkı üzerindeki etkilerini değerlendiren bir çalışma yürütmekte midir?
- 10) Söz konusu değişikliğin geri çekilmesi veya revize edilmesi yönünde kamuoyuna yansıyan taleplere karşı Bakanlığınızın tutumu nedir?

CEVAP

1,2,3,5,6,7,8,9) Denizlerin doğal anoksik ortamında, tehlikesiz inorganik karakterdeki atık türlerinin, çevresel etkilerini en aza indirecek şekilde derin deniz tabanına sabitlenmesi veya sera gazı azaltımı amacıyla karbon depolama uygulamaları, uluslararası literatürde ve iklim politikalarında alternatif bir yaklaşıma dönüşmektedir. Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY)'nde yapılan değişiklikler ile deniz ortamına atık boşaltımına yönelik genel yasaklayıcı hüküm korunurken, belirli koşullara sahip denizlerin doğal anoksik tabakasında bilimsel temellere dayalı, çevresel risk analizi yapılmış ve kontrollü yöntemlerle gerçekleştirilecek bertaraf uygulamalarına sınırlı bir istisna tanımlanması amaçlanmıştır.

Yapılan değişiklik, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Maden Mühendisliği Bölümü, Dokuz Eylül Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü, Karadeniz Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü ile Gazi Üniversitesi Temel ve Mühendislik Bilimleri Merkez Laboratuvarı Uygulama ve Araştırma Merkezinde görevli 22 bilim insanı çalışmaları dikkate alınarak ve ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak yapılmıştır.

Yapılan değişiklik bir izin süreci olmayıp, gerekli Çevresel Etki Değerlendirmesi ve İzin süreçleri ayrıca yürütülecektir. Yönetmelik kapsamında bir faaliyet yapılmasının öngörülmesi durumunda Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde deniz biyoçeşitliliği, balıkçılık ve kıyı halkı üzerindeki etkilere yönelik detaylı teknik ve sosyoekonomik çalışmalar yürütülecektir. Bahse konu faaliyetin, doğal oksijensiz (anoksik) ve durağan taban akıntılarına sahip ve korunan alanlar dışındaki (Özel Çevre Koruma Alanları) denizel ortamlarda gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Doğal anaoksik ortam Ülkemizde bir tek Karadeniz'de bulunmaktadır.

Madenlerin aranması, çıkarılması, hazırlanması/zenginleştirilmesi veya depolanması sonucunda ortaya çıkan atıkların üretiminden nihai bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde yönetilmesi amacıyla hazırlanan "Maden Atıkları Yönetmeliği" 15.07.2015 tarihli ve 29417 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Yönetmeliğin "Alıcı ortamda bertaraf" başlıklı 22. Maddesinde atığın bertarafında izlenecek yöntemler ve izin alınacak kurumların ismi yer almaktadır. Bahse konu değişiklik kapsamında bugüne kadar Bakanlığımıza gelmiş herhangi bir izin başvurusu bulunmamaktadır.

4) Deniz suyunun doğal yapısında bulunan tuzluluk nedeniyle sülfat ve klorür değerleri hali hazırda çok yüksektir. Deniz suyu kullanılarak yapılan demineralizasyon işleminde giren sudaki tuzluluk

Yönetmelikte belirlenen sınır değerlerin çok üzerinde ölçülmesine neden olduğundan ilgili tabloda

düzenleme yapılmıştır. Bununla birlikte Yönetmelikte konsantre tuzlu suların deşarjında tuzluluk artış değerinin, deşarj noktasından itibaren 75 metre yarıçaplı alan sınırında hassas deniz alanlarında binde 2 (2 ppt), diğer deniz alanlarında ise binde 3 (3 ppt)'ü aşmasına izin verilmemektedir.